

*Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky*

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 2003**

*Slovenská agentúra
životného prostredia*

Eudstvo je súčasť prírody a život závisí od nenarušeného fungovania prírodných systémov, ktoré zabezpečujú zásoby energie a výživných látok, ... Trvalý úžitok z prírody závisí od udržiavania základných ekologických procesov a životne dôležitých systémov, od rôznorodosti foriem života, ktoré sú ohrozené nadmernou exploataciou a deštrukciou stanovišť zo strany človeka.

*Svetová charta o prírode schválená
Valným zhromaždením OSN 28. októbra 1982*

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA

● MEDZINÁRODNÉ ORGANIZÁCIE A ŠTRUKTÚRY

Európska únia

V roku 2002 Slovenská republika ukončila prístupové rokovania uzavretím všetkých 31 negociačných kapitol a na Kodanskom summite v decembri 2002 SR dostala oficiálnu pozvánku do EÚ.

Po podpise Zmluvy o pristúpení 16. apríla 2003 Slovenská republika získala **štatút aktívneho pozorovateľa** v inštitúciách EÚ, čo znamená to, že zástupcovia SR sa už po 16. apríli 2003 mohli zúčastňovať na zasadaniach Rady EÚ (t.j. od ministerských stretnutí, rokovaní Výboru stálych predstaviteľov až po zasadania pracovných skupín), ako aj stretnutí organizovaných Európskou komisiou. Celkovo to predstavuje nárok pokrývať zasadania cca. 250 PS Rady a okolo 2000 výborov EK.

Týmto aktom sa zmenila hlavná náplň európskeho integračného procesu - zatiaľ čo v dovtedajšom období bolo hlavnou náplňou vyjednávanie o podmienkach vstupu a partnerom slovenských inštitúcií bola predovšetkým Európska komisia, od podpisu zmluvy bolo hlavnou úlohou **presadzovanie záujmov SR v rozhodovacom procese o politikách a legislatíve EÚ** a hlavnou partnerskou inštitúciou sa stala Rada.

Dňa 5. novembra 2003 zverejnila Európska komisia Súhrnné monitorovacie správy o pripravenosti pristupujúcich krajín na členstvo v EÚ, v ktorých komplexne zhodnotila pripravenosť jednotlivých pristupujúcich krajín.

Zo Súhrnnej monitorovacej správy o pripravenosti Slovenska na členstvo v EÚ pre kapitolu 22 ŽP vyplynulo **celkovo 17 úloh**, z toho **11 úloh** (7 legislatívnych a 4 nelegislatívne) **pre rezort ŽP a 6 úloh**, ktoré v súvislosti s transpozíciou a implementáciou environmentálneho aquis v rámci kapitoly 22 **zabezpečujú iné rezorty** (MDPT SR, MZ SR, MP SR, ÚJD SR).

Ide o nasledovné úlohy:

- 7 úloh legislatívnej povahy pre rezort ŽP, z ktorých 4 úlohy mali termín splnenia do vstupu:
 - prijať **nový Zákon o vodách**
 - prijať **Vyhlášku MŽP SR**, ktorou sa ustanovujú **podrobnosti o spracúvaní starých vozidiel** a o niektorých požiadavkách na výrobu a spracovanie vozidiel v nadväznosti na novelu Zákona o odpadoch
 - prijať **Vyhlášku MŽP SR o PCB/PCT** v nadväznosti na novelu Zákona o odpadoch
 - prijať **Vyhlášku MŽP SR**, ktorou sa ustanovujú národné emisné stropy a emisné kvóty
- 3 úlohy majú termín po vstupe do EÚ
 - prijať **Zákon o posudzovaní vplyvov na životné prostredie**, v ktorom bude zahrnuté aj strategické hodnotenie vplyvov na životné prostredie - 21. júl 2004
 - prijať **novelu Zákona o odpadoch** - 13. august 2004
 - prijať **novelu Zákona o verejných vodovodoch a verejných kanalizáciách** - 1. október 2004

- 4 úlohy nelegislatívnej povahy
 - realizovať projekt EÚ NATURA 2000
 - zabezpečiť, aby sa povolenia pre nové zariadenia spadajúce pod smernicu o **integrovanej prevencii a kontrole znečisťovania - IPPC** vydávali a boli v súlade s aquis k dátumu vstupu
 - prijať **Program znižovania znečistenia vôd škodlivými a obzvlášť škodlivými látkami**
 - dopracovať **Programy riadenia kvality ovzdušia a akčné plány**

 - 6 úloh, ktoré v rámci kapitoly 22 zabezpečujú iné rezorty (MDPT SR, MZ SR, MP SR, ÚJD SR), z ktorých 5 úloh malo termín splnenia do vstupu
 - prijať **Vyhlášku MZ SR o požiadavkách na pitnú vodu** a kontrolu kvality pitnej vody - gestor MZ SR
 - prijať novelu **Vyhlášky MZ SR č.30/2002 Z. z. o požiadavkách na vodu na kúpanie**, kontrolu kvality vody na kúpanie a kúpaliská, gestor MZ SR
 - prijať **Zákon o mierovom využívaní jadrovej energie** (Atómový zákon), transponujúci smernicu o preprave rádioaktívneho odpadu, gestor ÚJD SR
 - prijať **Program pre nitráty**, gestor MP SR
 - prijať **Nariadenie vlády SR**, ktorým sa ustanovujú **opatrenia voči emisiám plynných a tuhých znečisťujúcich látok zo spaľovacích motorov inštalovaných v necestných pracovných strojoch**, gestor MDPT SR
- 1 úloha má termín po vstupe do EÚ:
- transponovať nové acquis o **environmentálnom hlukom**, gestor MZ SR -18. júl 2004

NATO

V oblasti medzinárodnej spolupráce bolo významným prínosom prehlbovanie bilaterálnej spolupráce MO SR, MŽP SR a Dánskym ministerstvom obrany. Po tom čo bola ukončená pilotná štúdia, ktorá bola zabezpečovaná v rámci programu Výboru NATO pre výzvy modernej spoločnosti (CCMS NATO) pokračovala v roku 2003 bilaterálna spolupráca v rámci slovensko-dánskeho projektu zameraného na riešenie problémov v oblasti životného prostredia. V auguste 2003 sa uskutočnil pracovný seminár v Dánsku a v novembri 2003 pracovný seminár v Bratislave. Seminäre boli zamerané na prístupy k riešeniu hlavných problémov v oblasti životného prostredia. V rámci Ročného národného programu pre vstup SR do NATO (PRENAME) sa uskutočňovala 4. etapa dvoch projektov pod gestorstvom MŽP SR: projekt Zavádzanie environmentálneho manažérskeho systému v rezorte MO SR a projektu Databáza zdrojov znečistenia objektov ozbrojených síl SR, stanovenie rizík a priorit.

OSN a ostatné medzinárodné organizácie

Začiatkom roka (3.-7.2.2003) sa v Nairobi konalo **22. zasadnutie Riadiacej rady UNEP**, ktorého sa zúčastnila delegácia SR pod vedením štátneho tajomníka MŽP SR. Delegáti venovali pozornosť predovšetkým implementácii výsledkov Svetového summitu o trvalo udržateľnom rozvoji (Johannesburg, 2002) najmä v súvislosti so životným prostredím, dosiahnutím trvalo udržateľného rozvoja v globalizovanom svete a odstraňovaním biedy. V tomto kontexte sa výkonný riaditeľ UNEP, Klaus Töpfer, zaoberal regionálnou dimenziou v práci UNEP. Na plenárnych zasadnutiach sa účastníci venovali i vzťahom obchodu a životného prostredia, podpore trvalo udržateľných vzorov výroby a spotreby, financovaniu trvalo udržateľného rozvoja a budovaniu jeho kapacít, ako aj otázke spoločného prospechu z genetických zdrojov. Schválil sa program a rozpočet UNEP na roky 2004 - 2005.

Komisia OSN pre trvalo udržateľný rozvoj (CSD) zasadala v New Yorku v termíne 28.4. - 9.5.2003. Účastníci zasadnutia sa dohodli na programe a organizácii práce na obdobie ďalších 15 rokov. CSD bude fungovať na báze dvojročných „implementačných cyklov“, pričom jeden rok sa bude zaoberať hodnotením pokroku pri dosahovaní cieľov udržateľného rozvoja a definovaním prekážok, druhý rok bude venovaný politickým rozhodnutiam ako implementáciu urýchliť a prekážky prekonať. Účastníci sa ďalej dohodli, že prvý dvojročný cyklus (2004 - 2005) sa zameria na problematiku vody, sanitácie a ľudských sídel, kým cyklus v rokoch 2006 - 2007 bude orientovaný na energetiku, klimatické zmeny, ovzdušie a priemyselný rozvoj.

Predstavitelia MŽP SR sa aktívne zúčastňovali na zasadnutiach jednotlivých medzinárodných organizácií, ako aj na zasadnutiach zmluvných strán nimi gestorovaných medzinárodných dohôd a zasadnutiach pracovných orgánov.

Najvýznamnejším podujatím roka 2003 bola **5. ministerská konferencia „Životné prostredie pre Európu“** (Environment for Europe), ktorá sa konala v dňoch 21. - 23. mája 2003 v Kyjeve na Ukrajine. Na tejto konferencii sa zúčastnilo 51 členských štátov regiónu EHK OSN, Kanada, USA, mnohé medzinárodné organizácie a mimovládne organizácie. Počas rokovania boli prijaté tri protokoly k medzinárodným zmluvám zastrešovaných EHK OSN. Slovenská republika **podpísala** Protokol o strategickom environmentálnom posudzovaní, ktorý dopĺňa Dohovor o hodnotení vplyvu na životné prostredie presahujúce štátne hranice (Espoo, 1991). Krajiny karpatského regiónu Česká republika, Maďarsko, Poľsko, Rumunsko, Srbsko a Čierna Hora, Slovensko a Ukrajina podpísali **Dohovor o ochrane trvalo udržateľného rozvoja Karpát**. Kyjevská ministerská konferencia vyvrcholila prijatím **Deklarácie environmentálnych ministrov regiónu EHK OSN**, ktorá zdôrazňuje potrebu spolupráce v rámci programu „Životné prostredie pre Európu“, za účelom podpory ochrany a trvalo udržateľného rozvoja životného prostredia v tomto regióne.

Višegrádska spolupráca

Stretnutia ministrov životného prostredia krajín V4 sa z iniciatívy ministra životného prostredia SR konajú pravidelne od roku 2000. V roku 2003 sa uskutočnili dve stretnutia - 24. a 25. apríla 2003 v Košiciach a 2. a 3. októbra 2003 v Čejkoviciach (ČR). Ministri životného prostredia na týchto stretnutiach diskutovali hlavne zameranie ďalšej spolupráce po vstupe krajín V4 do EÚ a zhodli sa na pokračovaní spoločných aktivít, čo bolo zdokumentované v Košickej deklarácii zaslanej čelným predstaviteľom EÚ pri príležitosti podpisu Zmluvy o prístúpení. Výmena skúseností k nosným záujmovým oblastiam v práci EÚ spoločne so zosúlaďovaním pozícií na významné medzinárodné rokovania zostane aj naďalej stredobodom záujmu činnosti V4 v environmentálnej oblasti.

Dvojstranná spolupráca

V roku 2003 podpísalo MŽP SR so zástupcami Švajčiarska tri dohody o spolupráci pri riešení preventívnych opatrení v oblastiach postihnutých povodňami:

- Dohoda medzi Riaditeľstvom pre rozvoj a spoluprácu DEZA Švajčiarskeho departementu pre zahraničné veci a MŽP SR a SVP ohľadom spolupráce, (Bratislava 27. mája 2003)
- Dohoda medzi Riaditeľstvom pre rozvoj a spoluprácu DEZA Švajčiarskeho departementu pre zahraničné veci a MŽP SR a SVP ohľadom projektu „Oprava hate a riečného koryta v Prešove“, (Bratislava 27. mája 2003)
- Addendum k dohode zo 16.12.2002 medzi Riaditeľstvom pre rozvoj a spoluprácu DEZA Švajčiarskeho departementu pre zahraničné veci a MŽP SR ohľadom financovania preventívnych opatrení v oblastiach postihnutých povodňami, (Bratislava 27. mája 2003)

Opatrenia hospodárskej politiky a iné opatrenia budú určené na to, aby viedli k hospodárskemu a sociálnemu rozvoju Slovenskej republiky a budú sa riadiť zásadou trvalo udržateľného rozvoja. Tieto opatrenia by mali zabezpečiť, aby sa od samého začiatku brali plne do úvahy aj aspekty ochrany životného prostredia a aby boli prepojené na požiadavky harmonického sociálneho rozvoja

Čl. 72 ods. 2 Európskej dohody o pridružení uzatvorenej medzi európskymi spoločenstvami a ich členmi na strane jednej a Slovenskou republikou na strane druhej (Luxemburg, 4. 10. 1993)

● PROGRAMY A PROJEKTY MEDZINÁRODNEJ SPOLUPRÁCE

Phare - Národný program

◆ Environmentálna grantová schéma (EGS) (SR 9810.01)

Na základe Finančného memoranda 1998 (FM 1998) bolo pre sektor životného prostredia vyčlenených 752,5 mil. Sk (17,5 mil. EUR). Časť finančných prostriedkov bola určená na podporu investičných projektov v rámci Environmentálnej grantovej schémy (EGS). Podpora Európskej únie smerovala v rámci tohto podprogramu do oblasti ochrany vôd, odpadového hospodárstva a ochrany ovzdušia.

Na realizáciu projektov Phare EGS sa z prostriedkov Phare v roku 1998 vyčlenilo 644 mil. Sk (15 mil. EUR). Finančné prostriedky sa mohli na základe schválených investičných projektov čerpať do konca roku 2002. V priebehu rokov 2001 - 2002 sa úspešne implementovalo 82 projektov v hodnote 530 mil. Sk. V roku 2003 prebiehali záručné lehoty na skolaudované investičné celky. Na tieto záručné lehoty (v rôznej dĺžke) sú viazané doplatky časti dotácie z podprogramu EGS.

◆ Phare - Twinning, Twinning light

Program PHARE poskytuje všeobecnú pomoc kandidátskym krajinám pri príprave na vstup do Európskej únie. Od roku 2000 sa na základe Agendy 2000 začala pomoc viac orientovať na podporu opatrení zameraných na dosiahnutie ekonomickej a sociálnej súdržnosti. Základnými programovými dokumentmi sú jednoročné národné programy PHARE.

V rámci programu PHARE boli v gescii MŽP SR v roku 2003 financované projekty komponentu harmonizácie acquis - tzv. twinning a twinning light. Ich realizácia prebiehala v súlade s pravidlami Všeobecnej koordinačnej smernice pre zahraničnú pomoc poskytovanú EÚ. V oblasti životného prostredia sa program Phare naďalej v roku 2003 zameriaval na posilnenie administratívy MŽP SR a podporu procesu aproximácie legislatívy a jej uplatňovania v súlade s požiadavkami EÚ.

Tabuľka 231. Twinningový projekt realizovaný v rámci Finančného memoranda Národného programu PHARE 2000 v roku 2003

SK0007/IB/EN/01: Implementácia Smernice pre hodnotenie dopadu na životné prostredie (EIA)	
Zahraničný partner	Federálne ministerstvo životného prostredia, ochrany prírody a jadrovej bezpečnosti - Nemecko so subkontrahovaním Švédska
Finančný objem	29,5 mil. Sk (700 000 €)
Cieľ	<ul style="list-style-type: none"> • zabezpečiť transpozíciu, implementáciu a uplatnenie EIA smernice v súlade s legislatívou EÚ • implementácia informačného systému pre EIA • vybudovanie inštitúcií na implementáciu a uplatnenie legislatívnych opatrení súvisiacich s EIA • posilnenie kampane na pozdvihnutie povedomia verejnosti o EIA • príprava školiacich programov pre cieľové skupiny
Stav projektu	projekt ukončený 25. apríla 2003

Finančné memorandum pre Národný program PHARE 2000 bolo podpísané 21. decembra 2000. Pre rezort životného prostredia boli schválené 2 twinningové projekty v celkovej finančnej čiastke 37,35 mil. Sk (900 000 EUR). Realizácia jedného z nich pokračovala aj v roku 2003.

Na základe rozhodnutia Riadiaceho výboru boli 3 twinning light projekty schválené pre rezort MŽP SR presunuté na financovanie z realokovaných zdrojov PHARE Finančného memoranda 2001. Vzhľadom na dodatočné schválenie projektov sa ich príprava na realizáciu začala až v decembri 2003.

V rámci Finančného memoranda **Národného programu PHARE 2001** podpísaného 17. januára 2002, bola schválená grantová schéma pre financovanie twinningových projektov menšieho rozsahu (do 6,3 mil. Sk - 150 000 EUR). Grantová schéma tzv. SR0110 Twinning Light bola určená na vyriešenie naliehavých priorít predvstupového procesu v oblasti budovania inštitúcií a implementácie *acquis communautaire*.

Tabuľka 232. Twinning light projekty schválené v rámci Finančného memoranda Národného programu PHARE 2001

SR0110.01.01.0009 TLF: Vypracovanie protokolu na monitorovanie a hodnotenie hydromorfologických charakteristík - twinning light	
Zahraničný partner	Dánsko (National Environmental Research Institute – NERI)
Celkový finančný objem	4,98 mil. Sk (120 000 €)
Cieľ	Hlavným cieľom projektu je harmonizácia slovenskej legislatívy v oblasti vôd s legislatívou EÚ, konkrétne s požiadavkami vyplývajúcimi so smernice 2000/60/ES. Hlavnými aktivitami projektu sú: - prehľad a posúdenie existujúcich hydromorfologických parametrov nameraných slovenskými inštitúciami a organizáciami a školenie expertov SHMÚ zaoberajúcich sa monitorovaním a hodnotením povrchových vôd - vyhotovenie Protokolu na monitorovanie a hodnotenie hydromorfologických prvkov vo vodách a vypracovanie 2 prípadových štúdií na jeho spätné testovanie
Stav projektu	projekt v realizácii, predpokladané ukončenie - august 2004
SR0110.01.01.0011 TL F: Optimalizácia nakladania s biodegradovateľným odpadom - twinning light	
Zahraničný partner	Taliansko (Scuola Agraria del Parco di Monza – SAPM)
Celkový finančný objem	6,225 mil. Sk (150 000 €)
Cieľ	Optimalizácia nakladania s biodegradovateľným odpadom a získanie prehľadu o metódach disponovania s takýmto druhom odpadu v EÚ. Projekt je hlavne zameraný na prípravu príručky pre nakladanie (zahŕňa separáciu a kompostovanie) s biodegr. odpadom určenej pre samosprávne orgány, návrh legislatívnych podmienok pre zber a opätovné využitie biodegr. odpadu a vytvorenie monitorovacieho a registračného systému nakladania s biodegrad. odpadmi z komunálneho odpadu.
Stav projektu	projekt v realizácii, predpokladané ukončenie - august 2004
SR0110.01.01.0014 TLF: Referenčné podmienky ako základ klasifikácie stavu povrchových vôd - twinning light	
Zahraničný partner	Fínsko (Finnish Environmental Institute – FEI)
Celkový finančný objem	6,225 mil. Sk (150 000 €)
Cieľ	Posilnenie administratívnych kapacít pre implementáciu smernice 2000/60/ES Európskeho Parlamentu a Rady z 23. októbra 2000, ktorou sa stanovuje rámec pôsobnosti pre opatrenia spoločenstva v oblasti vodného hospodárstva
Stav projektu	projekt v realizácii, predpokladané ukončenie - august 2004

Finančné memorandum **Národného programu PHARE 2002** bolo podpísané 10. januára 2003. Pre rezort životného prostredia boli schválené 3 twinningové projekty v celkovej finančnej čiastke 166,83 mil. Sk (4,02 mil. EUR), ktorých implementácia začala v roku 2003.

Programovanie **Národného programu (NP) PHARE 2003** je posledným pred vstupom SR do EÚ. Projekty naprogramované v rámci Finančného memoranda 2003 budú realizované v rokoch 2004 - 2006. Pre rezort MŽP SR boli v rámci Finančného memoranda NP PHARE 2003 schválené tri twinningové projekty, ktorých príprava na realizáciu bola zahájená po výberových konaniach v novembri 2003.

Tabuľka 233. Twinningové projekty schválené v rámci Finančného memoranda Národného programu PHARE 2002

SK02/IB/EN/01: Implementácia a presadzovanie smernice o uvoľňovaní nebezpečných chemických látok do vodného prostredia	
Zahraničný partner	Taliansko (International Federation of United Cities and Local Administrations and of the Province of Turin)
Celkový finančný objem	58,72 mil. Sk (1 415 000 €)
Cieľ	Zavedenie a uplatňovanie smernice Rady 76/464/EHS o uvoľňovaní nebezpečných chemických látok do vodného prostredia, PHARE pomoc sa sústreďuje na zavádzanie národného systému monitorovania kvality vody, ktorý bude vyhodnocovať obsah nebezpečných látok
Stav projektu	projekt v realizácii, predpokladané ukončenie - júl 2005
SK02/IB/EN/02: Implementácia smernice o Integrovannej prevencii a kontrole znečistenia (IPKZ)	
Zahraničný partner	Grécko –National Technical University of Athens (Národná technická univerzita v Aténach)
Celkový finančný objem	49,39 mil. Sk (1 190 000 €)
Cieľ	Prostriedky programu PHARE pomôžu pri komplexnej transpozícii integrovanej prevencie a kontroly znečistenia do slovenského zákonodarstva a pri koncipovaní najvhodnejšej inštitucionálnej štruktúry zabezpečujúcej zavedenie smernice IPKZ. Projektovým zámerom je implementovať a uviesť do praxe požiadavky smernice 96/61/ES (znížiť emisie v ovzduší, vode a krajine, ako aj prijať opatrenia v oblasti tvorby odpadov, a tým prispieť k ochrane životného prostredia ako celku).
Stav projektu	projekt v príprave na realizáciu, predpokladaný začiatok január 2004
SK02/IB/EN/03: Implementácia a presadzovanie smernice o ochrane prírodných stanovišť a voľne žijúcej fauny a flóry a smernice o ochrane voľne žijúcich vtákov	
Zahraničný partner	Nemecko (German Federal Ministry for the Environment)
Celkový finančný objem	58,72 mil. Sk (1 415 000 €)
Cieľ	Projekt je zameraný na: <ul style="list-style-type: none"> - vytvorenie podmienok pre zlepšenie implementácie oboch uvedených smerníc - zvýšenie informovanosti verejnosti o ochrane prírody a Natura 2000 prostredníctvom informačnej kampane a zapojením hlavných skupín spoločnosti - zabezpečenie technických podmienok pre implementáciu sústavy Natura 2000 prostredníctvom regionálnych, okresných a miestnych pracovísk Štátnej ochrany prírody (ŠOP SR) - vytvorenie ďalších manažmentových plánov na ochranu prírody pre viac ako 10 tis. ha chránených území na Slovensku
Stav projektu	projekt v realizácii, predpokladané ukončenie - október 2005

Tabuľka 234. Twinningové projekty schválené v rámci Finančného memoranda Národného programu PHARE 2003

SK03/IB/EN/01: Posilnenie inštitucionálnych kapacít v sektore životného prostredia	
Zahraničný partner	Rakúsko (Federal Ministry of Agriculture, Forestry, Environment and Water Management)
Celkový finančný objem	48,14 mil. Sk (1 160 000 €)
Cieľ	Posilnenie administratívnej, monitorovacej a vynučovacej kapacity v sektore životného prostredia s cieľom zabezpečiť a transponovať <i>acquis</i> v oblasti ochrany ovzdušia, kvality vôd, odpadového hospodárstva, ochrany prírody. Projekt je zameraný hlavne na: <ul style="list-style-type: none"> - štandardizáciu procesu reportingu - skvalitnenie národnej siete EEA - vybudovanie zdieľaného environmentálneho informačného systému - podporu monitoringu znečistenia ovzdušia a spracovávaní dát
Stav projektu	v procese prípravy na realizáciu, predpokladaný termín zahájenia projektových aktivít – august 2004.
SK03/IB/EN/02: Systém monitorovania biologickej bezpečnosti (GMO)	
Zahraničný partner	Rakúsko (Federal Environment Agency - FEA)
Celkový finančný objem	62,25 mil. SK (1 500 000 €)
Cieľ	Zlepšenie administratívnych kapacít na poli biologickej bezpečnosti a vytvorenie národného monitorovacieho systému pre biologickú bezpečnosť, porovnateľnú so štandardným systémom zavedeným v EÚ, ktorý zahŕňa oblasť používania GMO v uzavretých priestoroch, ich uvoľňovania do životného prostredia a umiestnenia na trh, MŽP SR bude v rámci projektu podporovať predovšetkým vytváranie kapacít pre kontrolu, detekciu a na riadenie dát v oblasti geneticky modifikovaných organizmov (GMO) posilňovaním: <ul style="list-style-type: none"> a) administratívnych kapacít zodpovedných úradov pre kontrolu b) kapacít laboratórií, aby dosiahli akreditáciu pre kontrolu a dozor c) vytvorením elektronického informačného systému pre potreby záznamov aktivít a dát, týkajúcich sa GMO
Stav projektu	predpokladaný termín zahájenia projektových aktivít – 16. august 2004
SR03/IB/EN/03: Implementácia smerníc EÚ o elektrickom a elektronickom šrote	
Zahraničný partner	-
Celkový finančný objem	16,6 mil. Sk (400 000 €)
Cieľ	<ul style="list-style-type: none"> - vybudovať systém na zneškodňovanie odpadu z elektrických a elektronických zariadení za využitia najlepších dostupných metód, opätovného využitia a recyklácie, táto povinnosť pre SR vyplýva zo smernice č. 2002/96/ES - vytvoriť systém na opätovné využitie odpadu z elektrických a elektronických zariadení, ktorý bol sústredený oddelene v súlade so smernicou č. 2002/96/ES. - vypracovať „Register producentov elektrických a elektronických zariadení v Slovenskej republike“
Stav projektu	v procese prípravy na realizáciu

ISPA - nástroj štrukturálnej politiky v predvstupovom období

V roku 2003 boli do Európskej komisie zaslané žiadosti o finančné prostriedky z fondu ISPA pre tieto projekty:

Modernizácia teplárne v Žiline - schválený Európskou komisiou

žiadateľ: Žilinská Teplárenská, a. s.,

finančné memorandum: 2003/SK/16/P/PE/013

celkové oprávnené finančné náklady projektu: 492 mil. Sk (12 000 000 €)

grant ISPA: 369 mil. Sk (9 000 000 €) (75 % z oprávnených finančných nákladov)

cieľ: Zlepšenie kvality ovzdušia v meste Žilina a jeho okolí prostredníctvom zníženia obsahu SO₂ v spalinách vypúšťaných teplárnou.

Košice - kanalizácia a čistiareň odpadových vôd - schválený Európskou komisiou

žiadateľ: Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., Košice

finančné memorandum: 2003/SK/16/P/PE/014

celkové oprávnené finančné náklady projektu: 795,2 mil. Sk (19 395 234 €)

grant ISPA: 397,6 mil. Sk (9 697 617 €) (50 % z oprávnených finančných nákladov)

cieľ: Prostredníctvom zvýšenia kvality zariadení na zber a úpravu splaškových a dažďových vôd v meste sa dosiahne zvýšenie kvality vodného toku Hornád.

Systém odkanalizovania a čistenia odpadových vôd v meste Šaľa a príslušnom regióne - schválený Európskou komisiou

žiadateľ: Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s., Nitra

finančné memorandum: 2003/SK/16/P/PE/015

celkové oprávnené finančné náklady projektu: 873,9 mil. Sk (21 315 497 €)

grant ISPA: 589,9 mil. Sk (14 387 961 €) (67,5 % z oprávnených finančných nákladov)

cieľ: Celkový projekt je koncipovaný ako súbor prác, ktoré zvýšia efektívnosť a účelnosť zariadení upravujúcich splaškové a dažďové vody v regióne mesta Šaľa tečúce do rieky Váh.

Systém odkanalizovania a čistenia odpadových vôd v meste Humenné a v regióne Horný Zemplín - schválený Európskou komisiou

žiadateľ: Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., Košice

finančné memorandum: 2003/SK/16/P/PE/016

celkové oprávnené finančné náklady projektu: 503 mil. Sk (12 268 000 €)

grant ISPA: 326,9 mil. Sk (7 974 000 €) (65 % z oprávnených finančných nákladov)

cieľ: Základným cieľom projektu je zníženie zafaženia životného prostredia regiónu, zvýšenie kvality vôd v rieke Laborec a Cirocha a následne aj kvality vody vo vodnej nádrži Zemplínska šírava.

Čistiareň odpadových vôd a kanalizácia v trnavskom regióne - schválený Európskou komisiou

žiadateľ: Trnavská vodárenská spoločnosť, a. s., Piešťany

finančné memorandum: 2003/SK/16/P/PE/017

celkové oprávnené finančné náklady projektu: 788,6 mil. Sk (19 233 050 €)

grant ISPA: 417,9 mil. Sk (10 193 516 €) (53 % z oprávnených finančných nákladov)

cieľ: Celkový projekt je koncipovaný ako súbor prác, ktoré zmodernizujú a zvýšia efektívnosť systému zneškodňovania odpadových vôd v meste Trnava a v 27 príslušných obciach regiónu.

Piešťany - rekonštrukcia kanalizácie a ČOV - schválený Európskou komisiou

žiadateľ: Trnavská vodárenská spoločnosť, a. s., Piešťany

finančné memorandum: 2003/SK/16/P/PE/018

celkové oprávnené finančné náklady projektu: 479,9 mil. Sk (11 704 171 €)

grant ISPA: 263,9 mil. Sk (6 437 294 €) (55 % z oprávnených finančných nákladov)

cieľ: Celkový projekt je koncipovaný ako súbor prác, ktoré zmodernizujú a zvýšia efektívnosť systému zneškodňovania odpadových vôd v meste Piešťany a v 4 príslušných obciach regiónu.

Dostavba ČOV Poprad - Matejovce - schválený Európskou komisiou

žiadateľ: Podtatranská vodárenská spoločnosť, a. s., Poprad

finančné memorandum: 2003/SK/16/P/PE/019

celkové oprávnené finančné náklady projektu: 799,5 mil. Sk (19 501 000 €)

grant ISPA: 539,7 mil. Sk (13 163 775 €) (67,5 % z oprávnených finančných nákladov)

cieľ: Základným cieľom projektu je zníženie zafaženia životného prostredia popradského regiónu, ktorý sa nachádza v blízkosti Tatranského národného parku.

Odborná pomoc pre prípravu projektov Kohézneho fondu v oblasti vodného sektora v SR - schválený Európskou komisiou
žiadateľ: MŽP SR

finančné memorandum: 2003/SK/16/P/PA/009

celkové oprávnené finančné náklady projektu: 273 mil. Sk (6 660 000 €)

grant ISPA: 204,8 Sk (4 995 000 €) (75 % z oprávnených finančných nákladov)

cieľ: Hlavným cieľom projektu odbornej pomoci je vypracovanie projektov v oblasti vodného sektora, ktoré budú čerpať finančné prostriedky z Kohézneho fondu. Pomoc je určená 8 regionálnym vodárskym spoločnostiam.

Odborná pomoc pre MŽP SR na prípravu a implementáciu investičných projektov v oblasti životného prostredia - schválený Európskou komisiou

žiadateľ: MŽP SR

finančné memorandum: 2003/SK/16/P/PA/010

celkové oprávnené finančné náklady projektu: 33,6 mil. Sk (820 000 €)

grant ISPA: 25,2 mil. Sk (615 000 €) (75 % z oprávnených finančných nákladov)

cieľ: Hlavným cieľom projektu odbornej pomoci je pomoc MŽP SR pri príprave a implementácii projektov v oblasti životného prostredia, ktoré budú čerpať finančné prostriedky z Kohézneho fondu. Pomoc sa týka hlavne technických, ekonomických, finančných, environmentálnych, procesných a právnych aspektov projektov a zabezpečenia ich kvality, monitorovania a hodnotenia projektov.

LIFE III - finančný nástroj starostlivosti o životné prostredie

Program LIFE je zameraný na podporu rozvoja a realizácie politiky ochrany životného prostredia Európskeho spoločenstva a jeho hlavným cieľom je prispieť k integrácii problematiky životného prostredia do ekonomickej a sociálnej oblasti. Aktivity sú financované v troch základných oblastiach: LIFE - Príroda, LIFE - Životné prostredie, LIFE - Tretie krajiny.

- **LIFE - Príroda:** podpora aktivít zameraných na zachovanie prírodných stanovišť voľne žijúcej fauny a flóry podľa európskych smerníc o ochrane vtákov a biotopov a na prepojenie chránených plôch v rámci siete Natura 2000
- **LIFE - Životné prostredie:** rozvoj inovatívnych a integrujúcich techník a metód v životnom prostredí, podpora demonštratívnych a inovatívnych aktivít zameraných na:
 - začlenenie ochrany životného prostredia do rozvoja a plánovania mestských a pobrežných oblastí,
 - trvalo udržateľné využívanie povrchových a podzemných vôd,
 - znižovanie negatívnych vplyvov hospodárskych aktivít na životné prostredie,
 - prevencia vzniku, opätovné použitie, zhodnocovanie a recyklácia odpadov,
 - znižovanie negatívnych vplyvov vyrábaných produktov a poskytovaných služieb na životné prostredie.
- **LIFE - Tretie krajiny:** rozvoj regiónov v oblasti Stredozemného a Baltického mora, táto časť programu na Slovensku neprebíha.

Program je výnimočný tým, že nijako nezužuje príjemcov podpory, uchádzať sa môžu všetky subjekty od štátnych inštitúcií po živnostníkov.

V rokoch 2000 - 2004 prebieha tretia etapa programu - LIFE III, na ktorú bolo Európskou komisiou vyčlenených 640 mil. € z toho 47 % na LIFE - Príroda, 47 % na LIFE - Životné prostredie a 6 % na LIFE - Tretie krajiny.

V roku 2003 prebiehal posudzovací proces EK, jeho výsledky boli zverejnené v auguste 2003. Z piatich projektových návrhov predložených v rámci LIFE - Príroda boli tri projekty schválené, z dvanástich projektových návrhov predložených v rámci LIFE - Životné prostredie bol úspešný jeden projekt. SR tak na realizáciu environmentálnych projektov získala finančný objem vo výške 85,1 mil. Sk (2,051 mil. €), čo predstavuje 7,2 násobok sumy zaplatenej zo štátneho rozpočtu.

V druhej polovici roku 2003 prebiehala príprava projektových návrhov v rámci programovacieho roka 2004 a ich následné zaradenie do hodnotiaceho procesu EK. V programe LIFE - Príroda boli odovzdané dva projektové návrhy, v programe LIFE - Životné prostredie dvanásť projektových návrhov.

Na pôde EK súčasne so zahájením posudzovacieho procesu prebiehali diskusie týkajúce sa pokračovania programu LIFE po roku 2004. Predpokladá sa predĺženie tretej etapy programu o dve programovacie obdobia, teda do roku 2006.

Tabuľka 235. Prehľad schválených projektov v rámci komunitárneho programu LIFE v roku 2003

Obnova vodného režimu v prírodnej rezervácii Šúrske močiare	
Riešiteľ projektu:	APOP – Asociácia priemyslu a ochrany prírody
Partneri projektu:	obec Svätý Jur, Slovenský vodohospodársky podnik, Slovenský pôdny fond, ŠOP SR – Správa CHKO Malé Karpaty
Rozpočet projektu:	400 000 €
Grant LIFE:	300 000 €
Cieľ:	zlepšenie vodného režimu v NPR Šúr vedúce k stabilizácii mokradňových biotopov v tomto území
Stav:	v realizácii, predpokladané ukončenie projektu v januári 2007
Ochrana orla kráľovského v Karpatskej panve	
Riešiteľ projektu:	SVODAS – Skupina pre výskum a ochranu dravcov a sov
Partneri projektu:	ŠOP SR, v spolupráci s MME Bird Life Hungary
Rozpočet projektu:	492 000 €
Grant LIFE:	369 000 €
Cieľ:	Efektívna ochrana orla kráľovského na území Slovenska, zvýšenie produktivity a osídľovanie nových lokalít týmto druhom
Stav:	v realizácii, predpokladané ukončenie projektu v auguste 2007
Ochrana a manažment dunajských lužných lesov	
Riešiteľ projektu:	BROZ – Bratislavské regionálne ochrannárske združenie
Partneri projektu:	ŠOP SR – Správa CHKO Dunajské luhy, Nationalpark Donau-Auen (Rakúsko)
Rozpočet projektu:	570 000 €
Grant LIFE:	370 500 €
Cieľ:	Prostredníctvom vylepšeného manažmentu a konkrétnych krokov dosiahnuť rozšírenie územia pokrytého lužnými lesmi
Stav:	v realizácii, predpokladané ukončenie projektu v marci 2007

LIFE – Životné prostredie

Integrovaný prístup k využitiu energie získavanej z biomasy	
Riešiteľ projektu:	BIOMASA – združenie právnických osôb
Kofinancovanie:	UNDP – GEF, MŽP SR – SREP
Rozpočet projektu:	5 733 000 €
Grant LIFE:	1 012 000 €
Cieľ:	vytvoriť inovatívny logistický systém zberu a zvozu drevného odpadu, jeho spracovania do podoby drevených peliet a napokon distribúcie a dodávky tepla ku konečným prijímateľom, súčasťou projektu je rekonštrukcia 42 kotolní na spaľovanie uhlia a ich umiestnenie do verejných budov
Stav:	v realizácii, predpokladané ukončenie projektu v septembri 2006

Prehľad ostatných projektov zahraničnej pomoci

Tabuľka 236. Prehľad ostatných projektov zahraničnej pomoci

SCHÉMA / DONOR:	2000	2001	2002	2003	Prijemca / spoluriešiteľ	Poznámka
PHARE CBC – Cezhraničná bilaterálna spolupráca						
Súhrnné zhodnotenie rozvojového potenciálu podunajského priestoru SR a MR – slovenská časť				N	MVRR SR, MŽP SR, NSK, BSK, TTSK, KÚ TT-BA-NT, SAŽP Maďarsko	
Terminologický slovník slovensko-maďarský				N	MVRR SR	Vydanie spoločných materiálov v jazykových mutáciách v r. 2004.
Trilaterálna regionálna spolupráca						
Spoločná stratégia regionálneho rozvoja pre región Viedeň – Bratislava – Győr – JORDES+			N		MŽP SR, MVRR SR, MZV SR, BSK, TTSK, KÚ BA-TT, SAŽP, Maďarsko	I. etapa projektu ukončená – „Spoločná stratégia rozvoja regiónu“
PHARE MCP – viacnárodný program						
Implementácia Európskeho katalógu odpadov v SR v reportingu NO v SR				1,25 (0,03 ME)	Landis Luxemburg, SAŽP COHEM, ŠÚ SR, SAŽP CEI	Projekt odovzdaný zadávateľovi v stanovenom termíne - v máji 2003
5. rámcový program EK						
Európsky systém predpovedania povodní				1,17 (0,03 ME)	WL/DELT Hydraulics, SHMÚ, STU Ba	Projekt ukončený v decembri 2003
Projekt rieky Tisa - integrované modelovanie povodia				N	VITUKI MR, MAFI MR, TERRA MR, VÚVH SR, SHMÚ SR, ICIM Ru, NUMB Ru, VUB Be, FSU Nem, IECB Rak, CEH Ang,	Finančný príspevok EK pre 3 krajiny: SR, MR a Ru
Vývoj gridovej technológie pre interaktívne aplikácie (CrossGrid)				0,68 (0,016 ME)	ÚI SAV, SHMÚ	
Program malých projektov na podporu trilaterálnej spolupráce SR/RR/MR						
Terénny seminár – “Ekodedina”			0,29		MŽP SR, ÚKE SAV (SR), Rakúsko, Maďarsko	Projekt ukončený v júni 2003
Medzinárodná súťaž a výstava “Ochrana prírody a kultúrneho dedičstva v karikatúre 2003”			0,30		SBM B. Štiavnica, Rakúsko, Maďarsko	
Bilaterálna pomoc						
Belgicko						
Kvalita ovzdušia v SR – Monitoring znečistenia ovzdušia a audit systému kvality				6,6 (0,16 ME)	SHMÚ VMM, Vito (Flámsko)	Realizácia 24 mes.

Dánsko						
DEPA DANCEE						
Implementácia Dohovoru CITES a súvisiacich predpisov EÚ na Slovensku		28,74 (5,1 M DKK)			MŽP SR, ŠOP SR, SIŽP, colné orgány, polícia	Realizácia projektu ukončená
Ochrana a udržateľné využívanie rašelinísk na Slovensku		25,4 (4,5 M DKK)			ŠOP SR, Daphne NEPCon DK	
Centrum environmentálnej výchovy vo Varíne			16,9 (3,02 M DKK)		ŠOP SR, Správa NP V.Fatra, CarlBro DK	Realizácia projektu ukončená
Ekonomická podpora Slovensku pri vyjednávaní s EÚ týkajúca sa aproximačných záväzkov		14,1 (2,5 M DKK)			MŽP SR	
Participatívny a udržateľný manažment TANAPu			20,13 (3,6 M DKK)		ŠOP SR – Správa TANAPu, Holsteinborg Consult DK	
Manažment povodní v SR a na Ukrajine		22,96 (4,1 M DKK)			MŽP SR (VÚVH, SHMÚ, SVP), DHI Water and Environment, Maďarsko, Ukrajina, ČR	Predpoklad realizácie 40 mes
Pomoc Slovenskej republiky v implementácii smernice EÚ o IPKZ			31,9 (5,7 M DKK)		MŽP SR	Predpoklad realizácie 27 mes
Riadiaci plán pre nebezpečné odpady	21,8 (3,89 M DKK)				MŽP SR Carl Bro, Ecoas, Ekoconsult Chemcontrol DK	
NATURA 2000 -preklenie implementačného procesu				10,1 (1,80 M DKK)	ŠOP SR, MŽP SR, MP SR, Daphne, Lesoprojekt, LVÚ, BÚ SAV, Bio/Consult DK	Začiatok realizácie v r. 2003
Národný emisný systém Fáza II 9 (NEIS II)				10,56 (1,88 M DKK)	SHMÚ, Carl Bro Group a.s., Spirit-info systémy a.s.	
Holandsko						
Program Matra, PSO predvstupový-dlhodobý						
Implementácia smernice 96/82/ES (Seveso II) o prevencii závažných priemyselných havárií				13,28 (0,32 M€)	SAŽP, IVASO, DHV, Envi Consulting NL	Schválené – 2002, realizácia – 2003-05
Posilnenie inštitucionálnej základne pre bezpečný manažment chem. látok				12,45 (0,3 M€)	MŽP SR, SAŽP COHEM, CCHLP, ECO-AS s.r.o., Ekotox. centrum, Zväz chem. a farm. priem., RIVM NL	Schválené – 2002, realizácia – 2003-05

Obaly a odpady z obalov				15,68 (0,38 M€)	MŽP SR, SAŽP COHEM, DHV, REP Prešov, Solid Waste Consultany	Schválené – 2002, realizácia – 2003-05
Implementácia rámcovej smernice o vode v cezhraničnom kontexte. Príprava spoločného manažment. plánu pre povodie Hornádu v SR/MR				15,68 (0,38 M€)	MŽP SR, SVP š.p., SHMÚ, VÚVH, Ameco NL	Schválené v 2003 Začiatok realizácie v r. 2004
Vymedzenie telies útvarov podzemných vôd na Slovensku – (Smernica 2000/60/ES)				11,54 (0,278 M€)	MŽP SR, SHMÚ, ŠGÚDŠ, VÚVH, Vodné zdroje SR, Royal Haskoning NL	Schválené v 2003 Začiatok realizácie v r. 2004
Inštitucionálna podpora slov. pesticídneho programu				15,35 (0,37 M€)	MŽP SR, SHMÚ, VÚVH TNO-MEP NL	Schválené v 2003 Začiatok realizácie v r. 2004
Zlepšenie monitorovania niektorých látok znečisťujúcich ovzdušie na území SR				14,53 (0,35 M€)	MŽP SR, SHMÚ, SMÚ, TNO-MEP NL	Schválené v 2003 Začiatok realizácie v r. 2004
PROGRAM NMCP-KRÁTKODOBÉ MISIE						
Regionálne informačné centrum SAŽP				N	SAŽP	Misia experta z Holandska
Iné programy						
Implementácia smernice o vodách a dopady na manažment vôd				N	MŽP SR, MP SR, Alterra-ILRI and Duerloo Con. NL, Hydromeliorácie, š.p., VÚVH, SHMÚ, SVP	
Program Matra-Adept - školiace kurzy						
ISPA / CF Environment				N	N	MŽP SR 3+4 účastníci
How to operate in Brussels				N	N	SAŽP 1 účastník
Japonsko						
JICA						
Manažment a ochrana povodia rieky Turiec				N		ŠOP SR, Správa NP Veľká Fatra
Environmentálna ochrana jaskýň				4,32 (0,104 M€)	N	SSJ, JICA
Skupinové tréningové kurzy s rôznym zameraním	N	N		N	N	MŽP SR, SAŽP, SSJ Realizované v školiacom centre HICS Sapporo
Nórsko						
Trvalo udržateľný rozvoj vidieckych mikroregiónov				2,03 (0,049 M€)		SAŽP CTK Predpokladaná doba trvania projektu 12 mesiacov
Vytvorenie sústavy karpatských chránených území a Ramsarských lokalít				2,6 (0,5 M NOK)		ŠOP SR, Správa NP Veľká Fatra, Directorate for Nature Management

Inštit. a admin. posilnenie manažmentu v lokalite kult. dedičstva UNESCO –v Banskej Štiavnici				3,12 (0,6 M NOK)	ŠOP SR, SAŽP, SBM, Geological Museum Oslo Nórsko	
Švajčiarsko						
Vybudovanie novej spaľovne v NsP Prievidza so sídlom v Bojniciach			90,09 (3,3 M CHF)		MŽP SR, MZ SR, Energoprojekt s.r.o., Ernst Basler	
Slovensko-Švajčiarsky revolvingový fond						
Rozvoj laboratórnej kapacity na analytické hodnotenie odpadov v Slovenskej republike			1,00		SAŽP COHEM	
Technicko – organizačné posilnenie informačných výkonov pracoviska chem. bezpečnosti pre životné prostredie			1,00		SAŽP COHEM, ECO Management ČR	
Trvalo udržateľný rozvoj turizmu – demonštračný projekt			1,5		SAŽP CPEP, Geo Resources Mnt., Geopark Sarganserland	
Príprava manažmentového plánu pre slovenskú časť nivy Moravy ako súčasť trilaterálnej Ramsarskej lokality – záchrana opustených lúk			0,825		ŠOP SR - Správa CHKO Záhorie	
Ekologizácia verejnej dopravy v Mikroregióne Čierny Hron			10,00	2,44	MŽP SR, SAŽP, MDPaT SR, Čiernohronska železnica, n.o.	V r. 2003 schválený dodatkový projekt – 2,44 mil. Sk
Informačný systém ŽP a environmentálne vedomie				7,67	SAŽP CEI	Schválené v 2002, začiatok realizácie apríl 2003. Predpokladaná realizácia 24 mesiacov.
Veľká Británia						
Živá príroda				5,00	SAŽP, Field Studies Council	Projekt ukončený v júni 2003
Sprístupnenie environmentálnej výchovy pre postihnutých				0,85	SAŽP	Multilaterálny projekt VB, SR, Tal., Lotyš., Bulharsko a Poľsko

Zdroj: MŽP SR

Vysvetlivky:

- Čísla predstavujú spravidla celkovú hodnotu zahraničnej pomoci v mil. Sk.
- Finančné čiastky boli prepočítané podľa aktuálneho kurzového listka NBS.
- N - výška finančnej pomoci nebola identifikovaná, náklady nie je možné vyčíslit (účasť na seminároch a stretnutiach expertov a pod.).
- Tmavé plochy znázorňujú obdobie realizácie projektu.

